

2021-11-24

Ert diarienummer: S2021/05439

Vårt diarienummer: 060/2021

Socialdepartementet

s.remissvar@regeringskansliet.se

s.fs@regeringskansliet.se

Remissvar

Härmed lämnar vi vårt yttrande till delbetänkandet "Vägen till ökad tillgänglighet - långsiktig, strategisk och i samverkan" SOU 2021:59

Sveriges Dövas Riksförbund, SDR är en ideell organisation som driver frågor, agerar kraftfullt och väcker opinion om våra mänskliga och demokratiska rättigheter. Vi arbetar för rätten och möjlighet att använda svenskt teckenspråk. Det svenska teckenspråket är av central betydelse i våra liv och avgörande för delaktighet på lika villkor i det svenska samhället.

Citaten är hämtade från delbetänkandet.

"Tillgängligheten till primärvården ska öka." sid 23

Sjukhus och vårdcentraler ska alltid boka in teckenspråkstolk när det kommer in döva patienter, detta i enlighet med patientlagen. Tyvärr är det inte ovanligt att primärvården inte känner till att det är regionens tolkcentral som står för tolkkostnaderna. Det har hänt flera gånger att sjukvården använder sig av papper och penna eller förväntar sig att någon anhörig ska hjälpa till att tolka. Det strider starkt mot patientsäkerheten. Många vårdgivare tror att de ska betala för tolken men det är tolkcentralerna som ska ta tolkkostnaderna.

"Patienten bör erbjudas att vara delaktig vid tidsbokning. Ett erbjudande om tid bör i möjligaste mån ges med beaktande av patientens individuella förutsättningar, livssituation och andra aktuella omständigheter." sid 25

Döva möter dagligen telefonsvarare hos vårdcentralen där man ska bli uppringd på en viss tid. Detta gör att döva exkluderas direkt från möjligheten att boka tid eftersom döva använder sig av bildtelefoni/texttelefoni vilket försvårar en tillbakauppringning från vårdgivaren. Detta gör att döva exkluderas från möjligheten att bli uppringd till sin bildtelefon eller texttelefon. Anledningen är att det i många fall inte går att lämna instruktioner för hur vårdgivaren skall ringa tillbaka genom förmedlingstjänsten för bildtelefoni och texttelefoni med följd att döva inte kan få tillgång till tillförlitlig och fungerande vårdkontakt.

"Med en nationellt samordnad hälso- och sjukvårdsrådgivning menar utredningen att tjänsten är likartad över hela landet, utan alltför stora regionala skillnader ur befolkningens perspektiv, och att regionerna arbetar samordnat med innehåll, utveckling och utförande av tjänsten." sid 27 SDR är positiva till en nationellt samordnad hälso-och sjukvårdsrådgivning som möjliggör större tillgänglighet för döva.

Det skall finnas möjlighet till samverkan över regiongränser då det i andra regioner än den egna kan finnas verksamheter som har kompetens och är riktad specifikt till döva exempelvis dövteam,

dövpsykiatri etcetera. Idag hänvisas döva till den egna regionen och möte med sjukvården som i många fall inte har kännedom om dövas livssituation ur det större perspektivet.

Vad gäller 1177 så råder det stora brister med teckenspråkig information. Flertalet regioner har bara information om nyfött barn och om Covid 19. Det ser väldigt olika ut i regionerna. Två-tre regioner har mer teckenspråkig information än de andra. Samtliga regioner har exakt samma teckenspråkig information om nyfödda barn. SDR efterlyser samordnad teckenspråkig information som är synliga och nåbara i samtliga regioners 1177-sidor. Det är inte rätt att en region har mer information på teckenspråk än en annan region utan informationen ska vara likvärdig i hela landet. Det finns även samordnings och ekonomiska vinster i att producera översättningar på teckenspråk som kan appliceras hos samtliga regioner.

Det är värt att anmärka på att Svenskt teckenspråk ligger under på främmande språk och på engelska "Swedish Sign Language". Det är märkligt att det står på engelska vilket gör att många döva missar det när de söker information på teckenspråk i 1177-sidan.

"Den som bedriver hälso- och sjukvårdsrådgivning på distans ska, om behov finns vid allvarlig händelse, besvara samtal från enskilda som vistas i andra regioner och överföra samtal till de som bedriver sådan verksamhet i andra regioner. Regionen ska säkerställa att tekniska lösningar används som möjliggör detta." sid 28

Vid allvarlig händelse så ska det snabbt finnas aktuell teckenspråkig information i samtliga regioner. Döva kan befinna sig i andra regioner än sin hemregion och då är det viktigt att döva får samma information. På samma sätt ska döva kunna bli vidarekopplade till berörd region i telefonkontakt eller annan kommunikation med sjuk- och hälsovården som bedrivs på distans.

"Regionerna ska tillhandahålla hälso- och sjukvårdsrådgivning på distans via telefon. Rådgivningen via telefon ska vara anpassad till personer med nedsatt tal och hörsel." sid 28

SDR är positiva till författningsändringen till att "Rådgivningen via telefon ska vara anpassad till personer med nedsatt hörsel".

Sveriges Dövas Riksförbund vill att sjukvårdsrådgivningen ska vara nåbar via videosamtal och där sjukvårdsrådgivningen bemannas med döva och/eller teckenspråkskunniga vårdgivare. Detta för att säkerställa god och tillförlitlig vård samt bemötande genom direktkommunikation på svenskt teckenspråk. Hur ska denna anpassning se ut? Görs anpassningen i samverkan med hörselorganisationerna? Det ska finnas möjligheter att få hälso-och sjukvårdsrådgivning på teckenspråk via 1177. När vårdgivarna använder sig av telefonuppringningssystem så försvårar uppringningen till kontakt med den döve som använder sig av bildtelefon/texttelefoni.

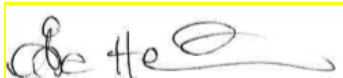
Otillgängligheten inom sjukvården har varit ett stort långvarigt problem för alla döva i Sverige. Med denna författningsändring ser SDR stora möjligheter till att öka tillgängligheten för döva vilken inte är en dag för tidigt.

SDR vill även citera remissvaret från Myndigheten för delaktighet:

Krav på flera språk (avsnitt 8.11.4) I frågan om hälso- och rådgivning och information på flera språk vill MFD uppmärksamma att teckenspråket är ett språk som är likställt med det svenska språket i språklagen och att rådgivning på distans även bör kunna ges på teckenspråk. MFD vill därför understryka regionernas ansvar att tillhandahålla rådgivning även på teckenspråk.

Med vänliga hälsningar

Sveriges Dövas Riksförbund

Åsa Henningson
Förbundsordförande